

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ**

Ενδεικτικές απαντήσεις

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ημέρα καταδίκης της βίας εναντίον των γυναικών

Δεν υπάρχει στην ιστορία της ανθρωπότητας διαρκέστερη και διαστροφικότερη καθυπόταξη ανθρώπων από αυτή που υπέστησαν οι γυναίκες από τους άντρες. Αρχίζοντας από τον Αριστοτέλη αναρίθμητα ήταν τα μεγάλα πνεύματα που αρνιούνταν σε αυτές την ανθρώπινη αξία. Μέχρι τον 20ό αιώνα, με ελάχιστες εξαιρέσεις, όλες οι συζητήσεις για την ισότητα θεωρούσαν ως δεδομένο ότι αυτή δεν περιλαμβάνει τις γυναίκες.

Η αντίληψη ότι είναι κατώτερα πλάσματα, φτιαγμένα για να εξυπηρετήσουν την αναπαραγωγή του κόσμου των ανδρών, είχε ως συνέπεια μια τέτοια κακομεταχείριση, βία και εκμετάλλευση, που όμοιά της δεν έχει υποστεί καμία άλλη ομάδα ανθρώπων (ούτε οι μαύροι ούτε η εργατική τάξη, κανείς).

Σε πολλά μέρη του κόσμου ακόμα και σήμερα η ωμή βία εναντίον των γυναικών είναι καθημερινή πρακτική. Στις δικές μας κοινωνίες οι ωμότητες είναι παράνομες. Τα φαινόμενα, όμως, βιασμού, οικογενειακής βίας, σεξουαλικής παρενόχλησης και ποικίλων άλλων προσβολών των γυναικών κάθε άλλο παρά σπάνια είναι.

Ξέρω ότι οι καθιερωμένες ημέρες μνήμης δεν συγκινούν. Σήμερα, όμως, ημέρα κατά της βίας εναντίον των γυναικών, δεν μπορεί παρά να αναλογιζόμαστε με ενοχή τη μεγαλύτερη αδικία που υπήρξε από καταβολής κόσμου, να συμπονούμε τις αμέτρητες γυναίκες θύματα, και να προσπαθούμε να οραματιζόμαστε δικαιοσύνη.

[Σταύρος Τσακουράκης, *Δικαιοσύνη: η ουσία της πολιτικής*, εκδ. Μεταίχμιο, 2019, σ. 202].

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

[Φεμινισμός και Νεοφεμινισμός]

Τον εικοστό πρώτο αιώνα η μάχη της ισότητας μεταξύ των φύλων λαμβάνει νέα χαρακτηριστικά. Ο «νεοφεμινισμός», η «τοξική αρρενωπότητα», η «πατριαρχία», η «ταυτότητα φύλου» είναι όροι που πρωταγωνιστούν στον δημόσιο διάλογο περί της ισότητας των φύλων. Στο πλαίσιο του 2ου Φεστιβάλ Φιλοσοφίας, στο Γαλλικό Ινστιτούτο της Αθήνας, με τίτλο «Μεταμορφώσεις του αρσενικού και του θηλυκού», αναπτύχθηκε ένας ενδιαφέρων διάλογος για το πού βρίσκονται σήμερα οι σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών. Η Μπελίντα Κανόν, συγγραφέας και δόκτωρ Συγκριτικής Λογοτεχνίας, μίλησε στο «Βήμα».

Για την Μπελίντα Κανόν ο νεοφεμινισμός οδηγεί σε σύγκρουση ανδρών και γυναικών, γεγονός καταστροφικό. «Ο κλασικός φεμινισμός του 20ού αιώνα, τον οποίο εξέφρασε η Σιμόν ντε Μπอบουάρ, μαχόταν για την ισότητα ανδρών και γυναικών αντιμετωπίζοντάς τους ως άτομα, ως ανθρώπους. Στον 21ο αιώνα, και κυρίως μετά το 2010, βλέπουμε την ανάδειξη του “φεμινισμού της διαφοροποίησης”, ενός ρεύματος που επιμένει στις διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, τις οποίες θεωρεί αγεφύρωτες. **Προφανώς** και υπάρχουν διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών, **όμως** στις περισσότερες εκφάνσεις της ζωής μας είμαστε άτομα, άνθρωποι που δρούμε: είμαι συγγραφέας, είμαι εκπαιδευτικός, είμαι ορειβάτης, είμαι κηπουρός. Είμαι **δηλαδή** ένας άνθρωπος που ασχολείται με αυτές τις δραστηριότητες, όχι πρωτίστως μια γυναίκα που ασχολείται με όλα αυτά. Σήμερα, οι νεοφεμινίστριες προτάσσουν διαρκώς ότι οι γυναίκες είναι μια ομάδα θυμάτων, η οποία διατρέχει μονίμως τον κίνδυνο να υποστεί βία κάθε μορφής, όχι διακρίσεις εις βάρος τους αλλά βία, **επειδή** είναι γυναίκες. Αυτό το νέο ρεύμα εγγράφεται στον δημόσιο διάλογο περί ταυτοτήτων: είμαι γυναίκα, αυτή είναι η ταυτότητά μου. Και αυτομάτως, είμαι θύμα. Είναι τόσο έντονος αυτός ο διάλογος περί θύματος **ώστε** ενίοτε το να είσαι θύμα γίνεται εύσημο*, πρόκειται για ιδεολογία που εκφράζεται ως “πάθος για θυματοποίηση”».

Για την Κανόν, αντιθέτως, ο φεμινισμός είναι ένα κίνημα χαρούμενο, «ένα κίνημα που ωθεί τις γυναίκες να αποκτήσουν περισσότερη ισχύ, να διεκδικούν την ισότητα με τους άνδρες. Όταν προτάσσουμε το φύλο ή το χρώμα του δέρματος ως ταυτότητα, επί της ουσίας επιμένουμε σε χαρακτηριστικά μας τα οποία δεν μπορούμε να αλλάξουμε. Οι “κλασικές” φεμινίστριες επιμένουμε στα χαρακτηριστικά που μπορούμε να αλλάξουμε, επιμένουμε στην ελευθερία, στη δυνατότητα να αλλάξουμε τα πράγματα. Αντιθέτως, ο νεοφεμινισμός και οι θεωρίες ταυτότητας φύλου επιμένουν σε ένα είδος ντετερμινισμού**, τον οποίο εμείς επιδιώκουμε να ξεπεράσουμε».

* εύσημο: διάκριση

** ντετερμινισμός: αιτιοκρατία, (στο κείμενο) το φύλο προκαθορίζει τον κοινωνικό ρόλο του ατόμου

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

«Μια φοβερή παρηγοριά»

(απόσπασμα διηγήματος)

Πριν από τρεις εβδομάδες με σούταραν από τη δουλειά και τώρα οι σταγόνες έσκαγαν με δύναμη στο παρμπρίζ σαν αλεξιπτωτιστές που τους πρόδωσε το αλεξιπτωτό τους.

Παρασκευή απόγευμα, διαδήλωση στα Προπύλαια, η Πανεπιστημίου κλειστή. Μπλοκαρισμένος στο φανάρι του Attica, κοίταζα τον κόσμο στα πεζοδρόμια και σ' άλλα αυτοκίνητα κι αναρωτιόμουν πώς πέρασε κιάλας η βδομάδα και πώς θα περνούσε εκείνη που ερχόταν, αν θα τα κατάφερνα, από Δευτέρα τουλάχιστον, να φανώ άντρας και να πω την αλήθεια στην Αντριάνα – μα είναι τώρα όνομα αυτό για γυναίκα; –, να φανώ άντρας, να πάψω να κρύβομαι, να τη βάλω να καθίσει απέναντί μου, να την κοιτάξω στα μάτια και να της πω το και το. Γιατί πάνε κιάλας τρεις βδομάδες που με έδιωξαν από τη δουλειά κι ακόμα κρύβομαι, τρεις βδομάδες τώρα φεύγω κάθε πρωί κανονικά από το σπίτι, αλλά δεν πάω στη δουλειά, αφού δεν έχω πια δουλειά, μόνο γυροφέρνω με το Micra ώρες ολόκληρες από τη μια άκρη της Αθήνας στην άλλη κι ακόμα παραπέρα – Λαύριο, Πέραμα, Ραφήνα –, και ξέρω βέβαια πως δεν μπορεί να συνεχιστεί για πολύ ακόμα αυτό. Τι σόι άντρας είναι αυτός που κρύβεται από τη γυναίκα του, που της λείει ψέματα, που αρνείται να αντιμετωπίσει στα ίσα την πραγματικότητα, να πει πως ό,τι έγινε έγινε και να προχωρήσει παρακάτω – άσε κιάλας που δεν συμφέρει καθόλου αυτή η ιστορία, γιατί ήδη έχω χαλάσει ένα κάρο λεφτά στις βενζίνες.

Κοίταζα τον κόσμο γύρω μου και τα κόκκινα φώτα των αυτοκινήτων που αναβόσβηναν μπροστά μου κι άκουγα τις σφυρίχτρες των τροχονόμων και τις φωνές από τη διαδήλωση στο βάθος. Οι αληθινοί άντρες, οι άντρες οι σωστοί, δεν αναχαράζουν* τα περασμένα, δεν κολλάνε στο παρελθόν. Οι αληθινοί άντρες έχουν κοντή μνήμη και ψηλά ποδάρια, ξεχνούν και τρέχουν, ξεχνούν και τρέχουν μπροστά. Οι αληθινοί άντρες προχωράνε μπροστά, δεν κάνουν κύκλους. Οι αληθινοί άντρες είναι πραχτικοί, έχουν τετράγωνο μυαλό και τρίγωνη καρδιά. Οι αληθινοί άντρες σκέφτονται πρακτικά, αντιδρούν πρακτικά, πονάνε πρακτικά. Οι αληθινοί άντρες πράττουν πρακτικά. [...]

* αναχαράζουν: σκαλίζουν

[Χρήστος Οικονόμου, *Οι κόρες του Ηφαιστείου. Διηγήματα*, εκδ. Πόλις, 2017, σσ. 163-164].

Θέμα Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά σε μία παράγραφο 60-70 λέξεων τις απόψεις του συγγραφέα του **Κειμένου 1** για την κοινωνική θέση της γυναίκας.

Μονάδες 20

Απάντηση:

Θεματικό κέντρο: Η κοινωνική θέση της γυναίκας οικουμενικά.

Θεματικοί άξονες:

1^η §

- Η υποταγή στο ανδρικό φύλο, η διαρκέστερη και απεχθέστερη μορφή καταπίεσης διαχρονικά
- Η απαξίωση της γυναίκας από μεγάλο αριθμό διανοουμένων.

2^η §

- Υποδεέστερη θέση
- Αντίληψη περί κατωτερότητάς της.
- Κακομεταχείριση, βία και εκμετάλλευση.

3^η §

- Παρά τη θεσμοθέτηση των γυναικείων δικαιωμάτων στις δυτικές κοινωνίες
- Βιασμοί, ενδοοικογενειακή βία, παρενόχληση
- Προσβλητική συμπεριφορά

Θέμα Β

B1. Να γράψετε στο τετράδιό σας δίπλα στον αριθμό της **Στήλης Α** το γράμμα από τη **Στήλη Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση με βάση το περιεχόμενο των αντίστοιχων κειμένων (χωρίς αναφορά σε χωρία των κειμένων):

Στήλη Α

Στήλη Β

<p>1. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 1 υποστηρίζεται ότι</p>	<p>α. η υποταγή των γυναικών στους άντρες παρουσιάζεται περιστασιακά στην ιστορία της ανθρωπότητας.</p> <p>β. το ζήτημα της ισότητας των γυναικών διαχρονικά κυριαρχούσε στις δημόσιες συζητήσεις.</p> <p>γ. μέχρι τον 20ό αιώνα ο δημόσιος λόγος δεν αναδείκνυε το ζήτημα της ισότητας των γυναικών.</p>
<p>2. Στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 υποστηρίζεται ότι η αντίληψη για την κατωτερότητα της γυναίκας</p>	<p>α. είναι ανώδυνη.</p> <p>β. αφορά εξίσου και άλλες κοινωνικές ομάδες.</p> <p>γ. προκαλεί βίαιες συμπεριφορές.</p>
<p>3. Στην τρίτη παράγραφο του Κειμένου 1 η βία στον δυτικό κόσμο</p>	<p>α. απουσιάζει παντελώς.</p> <p>β. διώκεται από τον νόμο.</p> <p>γ. εκδηλώνεται μόνο ως σεξουαλική παρενόχληση.</p>
<p>4. Στην τελευταία παράγραφο του Κειμένου 1 ο συγγραφέας</p>	<p>α. αδιαφορεί για την αξία των ημερών μνήμης.</p> <p>β. προτρέπει τον αναγνώστη να αναστοχαστεί.</p> <p>γ. απαξιώνει τον προβληματισμό σχετικά με τη βία κατά των γυναικών.</p>
<p>5. Στην πρώτη παράγραφο του Κειμένου 2 υποστηρίζεται ότι σήμερα</p>	<p>α. ο νεοφεμινισμός παρουσιάζει τη γυναίκα ως θύμα.</p> <p>β. έχουν εξαλειφθεί οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών.</p> <p>γ. ο νεοφεμινισμός και ο κλασικός φεμινισμός ταυτίζονται.</p>

Απάντηση:

- 1γ
- 2γ
- 3β
- 4β
- 5α

B2. Στην πρώτη παράγραφο του **Κειμένου 2** («Για την Μπελίντα... θυματοποίηση»), η συνοχή εξασφαλίζεται με τις εξής διαρθρωτικές λέξεις: **Προφανώς, όμως, δηλαδή, επειδή, ώστε.** Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι παραπάνω λέξεις (μονάδες 5), κάνοντας αναφορά στα νοήματα που αυτές συνδέουν στην κάθε περίπτωση. (μονάδες 5)

Μονάδες 10

Απάντηση:

Προφανώς: βεβαιότητα, επιβεβαίωση, έμφαση στην ύπαρξη διαφορών ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες.

Όμως: αντίθεση ανάμεσα στον κοινότοπο διαχωρισμό ανδρών – γυναικών και την κυριαρχία της ανθρώπινης ύπαρξης.

Δηλαδή: επεξήγηση της ανθρώπινης ιδιότητας παρά την ύπαρξη φύλων, η οποία υπερισχύει των διακρίσεων ανάμεσα στα φύλα.

Επειδή: αιτιολόγηση της στάσης των νεοφεμινιστριών, οι οποίες προβάλλουν το φύλο τους ως κίνητρο βίας.

Όστε: αποτέλεσμα της μεγάλης έντασης του διαλόγου σχετικά με τη θυματοποίηση της γυναίκας.

B3. α. Πρόθεση του συγγραφέα στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 1** («Ξέρω... δικαιοσύνη») είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη / την αναγνώστριά για τις αδικίες σε βάρος των γυναικών. Να αναφέρετε δύο (2) διαφορετικές μεταξύ τους γλωσσικές επιλογές / εκφραστικά μέσα με τα οποία υπηρετείται η πρόθεσή του (μονάδες 2) και να εξηγήσετε σύντομα τη λειτουργία καθενός από αυτά. (μονάδες 4)

Απάντηση:

α. Πρόθεση του συγγραφέα στην τελευταία παράγραφο του **Κειμένου 1** είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για τις αδικίες σε βάρος των γυναικών. Η πρόθεσή του υπηρετείται με τη χρήση:

- α)** **α' πληθυντικού προσώπου** («συμπονούμε», «προσπαθούμε») με το οποίο δηλώνεται η έμμεση ταύτιση πομπού – αναγνωστών, η ανάληψη συλλογικής δράσης μέσω του αγαθού της ενσυναίσθησης και η ανάδειξη της κοινωνικής ευθύνης για την αποτροπή της ευτέλειας της γυναίκας, δηλώνοντας ταυτόχρονα και τη στάση του πομπού.
- β)** **συναισθηματικά φορτισμένων λέξεων** («ενοχή», «θύματα», «αδικία»), οι οποίες διεγείρουν και κινητοποιούν τα συναισθήματα, τα πάθη και τη διάθεση του δέκτη – ακροατηρίου, παράγοντες που θα παρακινήσουν στην επιθυμητή για τον πομπό συμπεριφορά, δηλαδή να καταστούν ευνοϊκά διακείμενοι στο θέμα της απαξίωσης της γυναίκας.
- γ)** **υποτακτικής έγκλισης** («να αναλογιζόμαστε», «να συμπονούμε», «να προσπαθούμε»), η οποία παροτρύνει τον αναγνώστη να επανεξετάσει την ηθική του συμπεριφορά απέναντι στο γυναικείο φύλο, επιδιώκοντας την επικράτηση της δικαιοσύνης. Δηλώνεται επίσης η προσδοκία ότι ο αναγνώστης θα αναλάβει το μερίδιο ευθύνης που του αναλογεί στο συγκεκριμένο ζήτημα.

β. Η δεύτερη παράγραφος του **Κειμένου 2** («Για την Κανόν...ξεπεράσουμε») οργανώνεται στη βάση της αντίθεσης. Να βρείτε τα δύο μέρη της αντίθεσης (μονάδες 2) και να εξηγήσετε πώς αυτή η επιλογή εξυπηρετεί τον σκοπό της Μπελίντα Κανόν. (μονάδες 2)

Μονάδες 10

Απάντηση:

β. Η δεύτερη παράγραφος του **Κειμένου 2** οργανώνεται στη βάση της αντίθεσης. Αυτή συνίσταται ανάμεσα:

- α)** στην αντίληψη της Κανόν και των κλασικών φεμινιστριών για την ιδεολογία του κινήματος και
- β)** στην αντίληψη του νεοφεμινισμού και των θεωριών που αιτιολογούν τον οριοθετημένο κοινωνικό ρόλο του ατόμου λόγω του φύλου. Στόχος της είναι να επισημάνει τις διαφορές ανάμεσα στα δύο κινήματα για την καλύτερη κατανόηση των θέσεών τους και παράλληλα να αναδείξει έμμεσα τη δική της στάση.

Θέμα Γ

Γ1. Στο **Κείμενο 3**, να παρουσιάσετε και να ερμηνεύσετε τη συναισθηματική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο πρωταγωνιστής αξιοποιώντας τρεις (3) διαφορετικούς κειμενικούς δείκτες. Πώς κρίνετε την αντίδρασή του; (150-200 λέξεις)

Μονάδες 15

Απάντηση:

Στο κείμενο 3 παρουσιάζεται η συναισθηματική φόρτιση και η εσωτερική πάλη ενός ανθρώπου με αφορμή την απόλυση από την εργασία του, αλλά με βαθύτερη αιτία την αδυναμία του να ανταποκριθεί στον προκαθορισμένο από την κοινωνία στερεοτυπικό του ρόλο.

Συναισθηματική κατάσταση του πρωταγωνιστή:

Σύγχυση/άγχος, αναστάτωση/ταραχή, φόβος/ανασφάλεια, συντριβή/απελπισία, απόγνωση, απογοήτευση, θυμός/αγανάκτηση/εκνευρισμός, αδυναμία/αίσθημα ανεπάρκειας/χαμηλή αυτοπεποίθηση

Κειμενικοί δείκτες που αποδίδουν την παραπάνω συναισθηματική κατάσταση του ήρωα:

- **α' ενικό ρηματικό πρόσωπο/ομοδιηγητικός αφηγητής:** ο πρωταγωνιστής έχει την ανάγκη να μοιραστεί/εξομολογηθεί ένα προσωπικό καίριο βίωμα και τα συναισθήματά του με τον αναγνώστη κάνοντας μία κατάθεση ψυχής και ξεδιπλώνοντας τον εσωτερικό του κόσμο («**αναρωτιόμουν**», «**κρύβομαι**», «**Κοίταξα τον κόσμο γύρω μου**»)
- **Χρήση ερωτήσεων** «μα είναι...γυναίκα;», «Τι σόι άντρας...»: αναδεικνύουν την εσωτερική σύγκρουση του ήρωα όταν μέσα του αντιμάχεται η δύναμη του «πρέπει» και του «είναι».
- **Απλό/καθημερινό λεξιλόγιο** «σόι», «το και το», «με σούταραν»: αποκαλύπτει ότι η κατάσταση που βιώνει ο ήρωας είναι μία κοινή πραγματικότητα για πολλούς ανθρώπους.
- **Αωνυμία ήρωα σε αντιδιαστολή με τη δήλωση του ονόματος της συζύγου («Αντριάνα»):** φανερώνει το φόβο και την ατολμία πολλών αντρών διαχρονικά να έρθουν αντιμέτωποι με δυναμικές/τολμηρές γυναίκες.

Σχήματα λόγου:

- **Επαναλήψεις** «να φανώ άντρας», «οι αληθινοί άντρες», «πρακτικά»: διαφαίνεται η ανάγκη του ήρωα να ανταποκριθεί επάξια στον προκαθορισμένο ρόλο του ώστε να ανακτήσει την αυτοκυριαρχία και την αξιοπρέπειά του όπως αυτή ορίζεται από τα κοινωνικά στερεότυπα.
- **Ασύνδετο** «Μπλοκαρισμένος...να της πω το και το», «Τι σόι άντρας...στις βενζίνες»: αποτυπώνεται η εσωτερική αναστάτωση/συναισθηματική σύγχυση/ταραχή του πρωταγωνιστή επειδή είναι αδύναμος να αντιμετωπίσει με θάρρος και ειλικρίνεια την πραγματικότητα.

- **Εικόνα/πολυσύνδετο** «Κοίταξα τον κόσμο...διαδήλωση στο βάθος»: παρουσιάζεται η αμηχανία και η απάθεια του ήρωα, η αδυναμία του να αντιδράσει-ενεργοποιηθεί ενώ η ζωή γύρω του συνεχίζεται στους ρυθμούς της.
- **Παρομοίωση** «σαν αλεξιπτωτιστές που τους πρόδωσε το αλεξιπτωτό τους»: με γλαφυρότητα ο ήρωας έμμεσα ταυτίζεται με την ελεύθερη πτώση των σταγόνων και αποκαλύπτει την απελπισία και την απόγνωση του.
- **Μεταφορά** «κρύβομαι»: emphaticά επαναλαμβάνεται η ανασφάλεια του πρωταγωνιστή και η τάση του να αποφεύγει την ευθεία αναμέτρηση με την πραγματικότητα.

Προσωπική τοποθέτηση μαθητή σχετικά με την αντίδραση του ήρωα:

Κατανόω τη συναισθηματική φόρτιση του ήρωα και θεωρώ αναμενόμενη την αντίδρασή του να κρύβεται από όλους και κυρίως από τον ίδιο του τον εαυτό, καθώς νιώθει να πιέζεται και να ασφυκτιά μέσα στα στενά όρια του στερεοτυπικού του ρόλου, που θέλουν τον άντρα δυναμικό, τολμηρό, πρακτικό σε όλα τα ζητήματα, αποφασιστικό και προστάτη της οικογένειας. **Διαφωνώ**, όμως, με την ηττοπαθή, απαισιόδοξη και μοιρολατρική του στάση αφενός επειδή και αυτός ως άνθρωπος έχει το δικαίωμα στην αποτυχία και αφετέρου επειδή με τη δειλία του «φρενάρει» την εξέλιξή του και ταυτόχρονα την κοινωνική πρόοδο μέσω της διαίωνισης έμφυλων στερεοτύπων.

Θέμα Δ

Δ1. Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως εκπρόσωπος της μαθητικής σας κοινότητας, εκφωνείτε ομιλία (350-400 λέξεις) στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου της περιοχής σας.

α. Να αναφέρετε φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σύγχρονη εποχή στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο.

β. εσείς, ως νέα γενιά, μπορείτε να συμβάλλετε έμπρακτα στην επίτευξη της ισότητας των φύλων; Όποια κι αν είναι η άποψή σας, να την υποστηρίξετε τεκμηριωμένα αξιοποιώντας δημιουργικά και τα κείμενα αναφοράς (Κείμενα 1, 2, 3).

Μονάδες 30

Απάντηση:

Επικοινωνιακό πλαίσιο: ομιλία

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι

Ύφος: σοβαρό, επίσημο

Ρηματικά πρόσωπα: α' ενικό, α' πληθυντικό, β' πληθυντικό, γ' ενικό & πληθυντικό

Πρόλογος: Αφορμή η Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, σε συνδυασμό με τα περιστατικά βίαιης συμπεριφοράς εις βάρος των γυναικών.

Α' ζητούμενο: φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σύγχρονη εποχή στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο.

Στοιχεία από το 1^ο κείμενο:

- Στερεότυπα: οι γυναίκες κατάλληλες μόνο για αναπαραγωγή
- Βιασμοί, οικογενειακή βία, σεξουαλική παρενόχληση

Επιπρόσθετο υλικό:

- **Οικογενειακή ζωή:** στερεότυπα για τον ρόλο της γυναίκας ως νοικοκυράς, μητέρας, νοσοκόμας, δασκάλας. Ο σύζυγος αποφεύγει να συμμετάσχει στις παραπάνω δραστηριότητες, ενώ στις περιπτώσεις μονογονεϊκών οικογενειών, η γυναίκα δυσκολεύεται ακόμα περισσότερο. Περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας, τόσο ψυχολογικής όσο και σωματικής.
- **Στον επαγγελματικό χώρο:** ανισότητες στη διεκδίκηση υψηλόβαθμων διευθυντικών θέσεων. Ανισότητες στις οικονομικές απολαβές, προκαταλήψεις ως προς τη δυνατότητα των γυναικών να ασκήσουν συγκεκριμένα επαγγέλματα. Σεξουαλική παρενόχληση.
- **Κοινωνική ζωή:** προκαταλήψεις για το δικαίωμα της γυναίκας να μορφωθεί, να διασκεδάσει, να ψυχαγωγηθεί, να ντυθεί όπως επιθυμεί. Αντιμετωπίζεται ως υπερκαταναλωτικό ον, χωρίς κρίση.
- **Στον χώρο της Τέχνης και της Διαφήμισης:** η γυναίκα αντιμετωπίζεται ως «σκεύος ηδονής». Το γυναικείο σώμα, πολύ συχνά σκόπιμα γυμνό, γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης, ενώ τα στερεότυπα που διαμορφώνονται εξαναγκάζουν τις γυναίκες να δίνουν υπερβολική σημασία στην εξωτερική τους εμφάνιση, ώστε να είναι αποδεκτές.
- **Στον χώρο της πολιτικής.** Σταδιακά αμβλύνεται η αντίληψη των πολιτών πως οι γυναίκες δεν είναι άξιες να ασκήσουν εξουσία, ωστόσο δε λείπουν φαινόμενα απαξίωσής τους τόσο από τον ανδρικό όσο και από τον γυναικείο πληθυσμό!

Β' ζητούμενο: η νέα γενιά μπορεί να συμβάλει έμπρακτα στην επίτευξη της ισότητας των φύλων.

Στοιχεία από το 2^ο κείμενο:

- Είναι δεδομένες οι διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών αλλά δεν είναι σωστή η αντίληψη για τη θυματοποίηση των γυναικών.
- Ο φεμινισμός χαρούμενο κίνημα, που ωθεί τις γυναίκες να αποκτήσουν περισσότερη ισχύ, να διεκδικήσουν την ισότητα με τους άνδρες.
- Επιμονή στη διεκδίκηση της ελευθερίας, της αλλαγής των καταστάσεων.

Επιπρόσθετο υλικό:

- Αγώνας των νέων για να διεκδικήσουμε την ισότητα μέσα στη δική μας οικογένεια.
- Να μην απαξιώνουμε τις ανθρωπιστικές σπουδές, που δίνουν έμφαση στον σεβασμό προς τον συνάνθρωπο, ανεξάρτητα από το φύλο του.
- Διεκδικούμε την ισότητα στην καθημερινότητά μας. Τα αγόρια οφείλουμε να σεβόμαστε τις συνομήλικές μας, να μην εκμεταλλευόμαστε τη φυσική αδυναμία τους, και οπωσδήποτε να αποφεύγουμε κάθε είδους παρενόχληση.
- Τα κορίτσια μπορούμε να διεκδικήσουμε την ισότητα, μέσα από συγκεκριμένες δράσεις και ενέργειες. Καιρός να αποκτήσουμε αυτοεκτίμηση, αλλά και να στηρίζουμε τις άλλες κοπέλες, όταν βλέπουμε πως πέφτουν θύματα εκμετάλλευσης. Είναι καλό να εκφράζουμε ανοιχτά τις διαφωνίες μας, να αντιστεκόμαστε και να μην υποκύπτουμε σε φαινόμενα εκμετάλλευσης. Το κίνημα μεtoo, άλλωστε, έδειξε τον δρόμο για την αντιμετώπιση κακοποιητικών συμπεριφορών εις βάρος μας.
- Συμμετοχή σε κινήματα, εκδηλώσεις και δράσεις για την προάσπιση των γυναικείων δικαιωμάτων.

Επίλογος: προτροπή προς το ακροατήριο να αναθεωρήσει τη στάση του απέναντι στο θέμα της ισότητας των δύο φύλων και να εργαστεί, ώστε να επιτευχθεί η ουσιαστική εξίσωσή τους τόσο εντός της οικογένειας όσο και στον δημόσιο βίο.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ που με ακούσατε!